

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 314 din 22 aprilie 2008

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

HOTĂRÂREA
din 11 octombrie 2007
în Cauza Dragoș împotriva României
(Cererea nr. 32.743/05)
Strasbourg

În Cauza Dragoș împotriva României,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii B.M. Zupančič, președinte, C. Bîrsan, doamna A. Gyulumyan, domnii E. Myjer, David Thór Björgvinsson, doamnele I. Ziemele, I. Berro-Lefèvre, judecători, și din domnul S. Quesada, grefier de secție,
după ce a deliberat în camera de consiliu la data de 20 septembrie 2007,
pronunță următoarea hotărâre, adoptată la această dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 32.743/05) îndreptată împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, doamna Anca Ruxandra Dragoș (*reclamanta*), a sesizat Curtea la data de 3 septembrie 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Reclamanta este reprezentată de doamna Liliana Poenaru, avocat în București. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul său, domnul Răzvan-Horațiu Radu, de la Ministerul Afacerilor Externe.

3. La data de 2 iunie 2006, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. Invocând prevederile art. 29 § 3 din Convenție, ea a hotărât să analizeze în același timp admisibilitatea și temeinicia cauzei.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

4. Reclamanta s-a născut în anul 1940 și locuiește în București.

5. În anul 1950 a fost naționalizat imobilul situat în București, str. Lt. Paul Ionescu nr. 4, și compus dintr-un teren de 268,8 m² și o construcție împărțită în mai multe apartamente, care a aparținut unchiului și mătușii reclamantei.

6. Prin Sentința din 12 decembrie 1997, rămasă definitivă prin neexercitarea căilor de recurs, Tribunalul Municipiului București a admis o acțiune în revendicare imobiliară

formulată de reclamantă, a constatat ilegalitatea naționalizării și a dispus ca autoritățile să îi restituie, în calitate de moștenitoare, apartamentul nr. 1 și terenul aferent de 87,49 m².

7. În pofida recunoașterii definitive a dreptului său de proprietate, reclamanta se vede în imposibilitatea de a-și recupera bunul, deoarece, în temeiul Legii nr. 112/1995, statul a vândut între timp apartamentul în discuție chiriașilor care îl ocupau.

8. În anul 1998, reclamanta a solicitat instanței să constate nulitatea vânzării bunului. Ea a arătat că naționalizarea a fost abuzivă și ilegală, că statul nu era proprietarul legitim al apartamentului și, prin urmare, nu putea să îl vândă legal.

9. La finalul procedurii, prin Decizia din 11 decembrie 2000, Curtea de Apel București, deși i-a recunoscut reclamantei dreptul de proprietate, i-a respins acțiunea pe motivul că chiriașii erau cumpărători de bună-credință. Curtea de Apel nu i-a acordat reclamantei nicio despăgubire.

10. În anul 2002, reclamanta a introdus împotriva chiriașilor o acțiune în revendicare a bunului ce îi aparținea. Ea a arătat că dreptul său de proprietate asupra apartamentului în discuție fusese recunoscut prin Sentința definitivă din 12 decembrie 1997 și că chiriașii cumpăraseră pe riscul lor un bun care făcea obiectul unui litigiu.

11. Prin Decizia definitivă din 4 martie 2005, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins acțiunea reclamantei. Înalta Curte a reținut că foșii chiriași aveau dreptul de a păstra bunul cumpărat, având în vedere buna lor credință ce fusese stabilită prin Decizia definitivă din 11 decembrie 2000, investită cu autoritate de lucru judecat.

12. După adoptarea Legii nr. 10/2001 din 14 februarie 2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv de stat în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, reclamanta a solicitat să i se restituie apartamentul. Nici până în prezent reclamanta nu a reușit să reintre în posesia bunului său și nici nu a fost despăgubită pentru pierderea lui.

II. Dreptul și practica internă pertinente

13. Prevederile relevante din Legea nr. 10/2001, așa cum a fost modificată prin Legea nr. 247/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005, și jurisprudența internă pertinentă sunt descrise în hotărârile *Străin și alții împotriva României* (nr. 57.001/00, §§ 19-26, 21 iulie 2005), *Păduraru împotriva României* (nr. 63.252/00, §§ 38-53, 1 decembrie 2005), *Porteanu împotriva României* (nr. 4.596/03, §§ 21-24, 16 februarie 2006) și *Radu împotriva României* (nr. 13.309/03, §§ 18-20, 20 iulie 2006).

ÎN DREPT

I. Asupra pretensei încălcări a art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție

14. Reclamanta susține că vânzarea bunului către chiriași, validată prin deciziile din 11 decembrie 2000 a Curții de Apel București și din 4 martie 2005 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1, care prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa, decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

A. Asupra admisibilității

15. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Mai mult, ea observă că nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, îl declară admisibil.

B. Asupra fondului

16. Guvernul subliniază dificultățile legate de reglementarea problemei imobilelor naționalizate și face o prezentare a legilor adoptate succesiv de către stat în materie după anul

1989. El apreciază că ultima reformă în materie, și anume Legea nr.247/2005, prevede că, în cazul în care restituirea imobilului nu este posibilă, despăgubirea se va face prin emiterea de titluri de participare într-un organism colectiv de valori mobiliare (*Fondul Proprietatea*), la valoarea bunului stabilită prin expertiză. Guvernul concluzionează că despăgubirea prevăzută de legislația română răspunde cerințelor art. 1 din Protocolul nr. 1 și că întârzierea înregistrată în acordarea despăgubirilor către reclamantă nu afectează justul echilibru ce trebuie păstrat între interesele din cauză.

17. Reclamanta contestă argumentele Guvernului. Punând în evidență abuzurile autorităților, care i-au vândut bunul naționalizat ilegal în ciuda legislației naționale care interzicea vânzarea acestor tipuri de bunuri, ea consideră că despăgubirile propuse de autorități, în special sub forma unor acțiuni la bursă, nu sunt efective, având în vedere caracterul incert al valorii acestor acțiuni.

18. Curtea a tratat în mai multe rânduri cauze ce ridicau probleme similare cu cele ale speței de față și a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (vezi *Porteanu*, citată mai sus, §§ 32-35).

19. După ce a analizat toate elementele ce i-au fost supuse atenției, Curtea consideră că Guvernul nu a expus niciun fapt sau argument care să poată duce la o concluzie diferită în cazul de față. Curtea reafirmă în special că, în contextul legislativ român, ce reglementează acțiunile în revendicare imobiliară și restituirea bunurilor naționalizate de regimul comunist, vânzarea de către stat unor terți de bună-credință a unui bun ce aparține altei persoane, chiar și atunci când este anterioară confirmării în justiție în mod definitiv a dreptului de proprietate al acesteia, reprezintă o privare de bunul respectiv. O astfel de privare, combinată cu lipsa totală de despăgubire, este contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 (*Străin*, citată mai sus, §§ 39, 43 și 59).

20. Ținând cont de jurisprudența sa în materie, Curtea apreciază că, în speță, zădărnicierea dreptului de proprietate al reclamantei asupra bunului său, combinată cu lipsa totală de despăgubire timp de aproape 10 ani, i-a impus o sarcină disproporțională și excesivă, incompatibilă cu dreptul de a i se respecta bunurile, garantat de art. 1 din Protocolul nr. 1.

Prin urmare, în speță a avut loc încălcarea acestei prevederi.

II. Asupra pretensei încălcări a art. 6 § 1 din Convenție

21. Reclamanta susține că vânzarea bunului către chiriași, validată de Curtea de Apel București la data de 11 decembrie 2000 și de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 4 martie 2005, a dus la imposibilitatea de a asigura executarea Sentinței definitive din 12 decembrie 1997, pronunțată de Tribunalul Municipiului București, care dispusese ca statul să i-l restituie, ceea ce a încălcat art. 6 din Convenție, care prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) a cauzei sale, de către o instanță (...), care va hotărî (...) asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil (...)”

A. Asupra admisibilității

22. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit neîntemeiat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. Mai mult, ea observă că nu este lovit de niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, îl declară admisibil.

B. Asupra fondului cauzei

23. Curtea consideră, ținând cont de concluziile sale din paragrafele 18-20 de mai sus, că nu se impune să statueze asupra fondului acestui capăt de cerere (vezi, *mutatis mutandis* și, printre altele, Laino împotriva Italiei [MC], nr. 33.158/96 § 25, CEDO 1999-I, *Zanghi împotriva Italiei*, Hotărârea din 19 februarie 1991, seria A nr. 194-C, p. 47, § 23, și *Biserica Catolică de la Canee împotriva Greciei*, Hotărârea din 16 decembrie 1997, *Culegere* 1997-VIII, § 50).

III. Asupra aplicării art. 41 din Convenție

24. Conform art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă .”

A. Prejudiciu

25. Reclamanta solicită restituirea apartamentului al cărui drept de proprietate i-a fost recunoscut prin Sentința definitivă din 12 decembrie 1997 sau, în caz contrar, cu titlu de daune materiale, acordarea unei sume reprezentând valoarea actuală a acestuia. În acest sens, ea furnizează un raport de expertiză tehnică imobiliară, conform căruia valoarea actuală a bunului se ridică la 141.684 euro. Ea nu solicită repararea prejudiciului moral.

26. Guvernul consideră că valoarea de piață a bunului aflat în litigiu este de 36.124 euro și prezintă un raport de expertiză în acest sens.

27. Curtea reamintește că a constatat încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție din cauza vânzării de către stat a bunului reclamantei către terți de bună-credință, înainte de confirmarea definitivă în justiție a dreptului său de proprietate, combinată cu lipsa totală de despăgubire.

28. În circumstanțele speței, Curtea apreciază că restituirea bunului litigios, așa cum a fost dispusă prin Sentința din 12 decembrie 1997, ar pune-o pe reclamantă pe cât posibil într-o situație echivalentă cu cea în care s-ar fi aflat dacă cerințele art. 1 din Protocolul nr. 1 nu ar fi fost încălcate.

29. Dacă statul pârât nu procedează la această restituire într-un termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, Curtea decide ca el să îi plătească reclamantei, cu titlu de daune materiale, o sumă care să corespundă valorii actuale a bunului.

30. Curtea observă diferența semnificativă dintre valoarea imobilului stabilită de cele două expertize prezentate de părți, diferență datorată în special estimărilor diferite în ceea ce privește valoarea terenului și, în egală măsură, luării în considerare a unor suprafețe diferite. Ținând cont de informațiile de care dispune referitoare la prețurile de pe piața imobiliară locală și de elementele furnizate de părți, Curtea apreciază că valoarea actuală de piață a bunului este de 70.000 euro.

B. Cheltuieli de judecată

31. Reclamanta nu solicită rambursarea cheltuielilor de judecată suportate.

32. Curtea constată că nu se impune acordarea unei sume cu acest titlu.

C. Dobânzi moratorii

33. Curtea consideră potrivit ca rata dobânzii moratorii să se bazeze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene, majorată cu 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

CURTEA,

ÎN UNANIMITATE,

1. declară cererea admisibilă;
2. hotărăște că a avut loc încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. hotărăște că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție;
4. hotărăște:

a) ca statul pârât să îi restituie reclamantei apartamentul nr. 1, situat la parter, din str. Lt. Paul Ionescu nr. 4 din București, precum și terenul aferent, în cel mult 3 luni de la data rămânerii definitive a prezentei hotărâri, conform art. 44 § 2 din Convenție;

b) ca, în lipsa acestei restituiri, statul pârât să îi plătească reclamantei, în același termen de 3 luni, 70.000 euro (șaptezeci mii euro), cu titlu de daune materiale, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit;

5. hotărăște ca suma respectivă să fie convertită în lei noi românești (RON), la rata de schimb valabilă la data plății;

6. hotărăște ca, începând de la expirarea termenului menționat mai sus și până la efectuarea plății, aceste sume să se majoreze cu o dobândă simplă, având o rată egală cu cea a facilității de împrumut marginal a Băncii Centrale Europene valabilă în această perioadă, majorată cu 3 puncte procentuale;

7. respinge cererea de reparație echitabilă pentru rest.

Întocmită în limba franceză, apoi comunicată în scris la data de 11 octombrie 2007, în conformitate cu art. 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Boštjan M. Zupančič,	Santiago Quesada,
președinte	grefier